

**ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНЕ
НА
РОМИТЕ В ОБЩИНА ДРЯНОВО
(2018 г. – 2020 г.)**

Приет с Решение №456/25.05.2018г на ОбС-Дряново (Протокол №54)

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегриране на ромите в Община Дряново (2018 г. - 2020 г.) е разработен в съответствие с Областната стратегия на област Габрово за интеграция на ромите (2014-2020) и в изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).

Цялостната концепция на плана е съобразена със стратегическата цел на Стратегията на област Габрово за интеграция на ромите, а именно:

Създаване на условия за равноправно интегриране на ромите и на българските граждани в уязвимо положение от други етнически групи в обществената и икономическия живот чрез осигуряване на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, участие във всички обществени сфери и подобряване качеството на живот при спазване на принципите на равнопоставеност и недискриминация.

Настоящият план има за цел да анализира и идентифицира предпоставките и да планира дейностите в изпълнение на интеграционната политика, насочена към българските граждани от ромски произход и други уязвими групи, живеещи в сходна ситуация, така че към 2020 г. да са намалели съществуващите икономически различия и да е постигнато социално сближаване.

Реализирането на общинска политика за интегриране на маргинализираните групи е непрекъснат процес, инструмент за хармонизиране на местните инициативи с държавните изисквания, възможностите на местната власт и потребностите на жителите на общината, с цел подобряване благосъстоянието на тези групи. Планът е отворен документ, който подлежи на актуализация на база периодични анализи. В неговото разработване взеха участие представители на местната власт, НПО, регионални и местни структури на държавни институции и представители на целевата група.

Основните приоритети на Плана за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение са:

- ✓ повишаване на образованието
- ✓ здравен статус
- ✓ жилищни условия
- ✓ заетост
- ✓ върховенство на закона и недискриминация
- ✓ култура и медии

I. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РОМСКАТА ОБЩНОСТ В ОБЩИНА ДРЯНОВО

Съгласно Областната стратегия на област Габрово за интегриране на ромите (2014-2020), названието „роми“ се използва като обобщаващо понятие както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

По данни от проведеното през 2011 година преброяване на населението и жилищния фонд, в община Дряново живеят 9 685 души, от които 261 души се самоопределят като роми. В табл. 1 са посочени данни за етническата принадлежност на населението към 01.02.2011 г.

От таблицата се вижда, че най-голямата етническа група в община Дряново е българската, състояща се от 8 078 души, следвана от турската - с 495 души и ромската - с 261 души. Друга принадлежност са посочили 115 души, а 25 жители не са се самоопределили. Не са налични данни за 711 жители на общината, които не са посочили етническата си принадлежност при преброяването.

Таблица 1: Население по етническа група в община Дряново и град Дряново към 01.02.2011 г.

Етническа група	Община Дряново	Гр. Дряново
Общо	9 685	7 377
Българска	8 078	6 118
Турска	495	409
Ромска	261	166
Друга	115	10
Не се самоопределят	25	20
Непоказано	711	654

Източник: НСИ

Данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България 2011 г. по отношение на етническата принадлежност са непълни, тъй като Конституцията на Република България, вътрешното законодателство и ратифицираните от страната ни международни документи гарантират правото на всеки гражданин за самоопределяне, т.е. преброяваните лица сами определят етническата си принадлежност. Част от хората, които околното население назовава като „роми“ или „цигани“ се самоопределят като българи, което произтича от правото на лицето само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.

Трябва да се има предвид и факта, че извън преброяванията на населението, данни по етнически признак не се събират. Данните, с които разполагат институциите, например Дирекции «Бюро по труда» са събрани въз основа на доброволно самоопределяне на регистриращите се лица. Има и отделни случаи, в които за нуждите на изпълнение на дадени проекти, програми и др. се събира доброволна информация по етнически признак.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ ПО СЕКТОРИ

Целевата група, за която е предназначен Планът на община Дряново са български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

2.1 Образование:

Образователната структура на територията на община Дряново се състои от 2 общински училища и 1 целодневна детска градина в общинския център и 1 държавно училище – интернат – в с. Керека.

През учебната 2013/2014 г. мрежата от детски и учебни заведения на територията на община Дряново е преобразувана чрез реструктуриране, съобразено с демографските промени, както следва:

- от 01.02.2014 г. е закрыта Целодневната детска градина в с. Царева ливада и е открита изнесена група в с. Царева ливада към ЦДГ „Детелина“ – Дряново;
- от 01.07.2014 г. е закрыто ОУ „Васил Априлов“ с. Гостилица, като за всички ученици от община Дряново е осигурен прием в средищното училище СОУ „Максим Райкович“ гр. Дряново, а за учениците от гр. Габрово – в общообразователни училища на територията на община Габрово;
- от 01.08.2014 г. ПТГ „Димитър Крушев“ и ПГИ „Рачо Стоянов“ са преобразувани чрез сливане в ПГИ „Рачо Стоянов“ – Дряново, с цел подпомагане на професионалното образование и запазване на двете професионални направления - икономическо и техническо.

СУ „Максим Райкович“ е единственото средищно училище в община Дряново, с целодневно обучение, и в него се обучават 483 ученици, както от града, така и от прилежащите съседни села.

В резултат на реструктурирането е постигната по-добра икономическа ефективност на функциониране на училищната мрежа на територията на общината.

Подлежащите на задължително обучение ученици до 16-годишна възраст от етническите малцинства, живеещи на територията на община Дряново са обхванати.

Обучаваните ученици от етническите малцинства са около 40% спрямо общия брой на учащите в училището.

Разпределението им по паралелки е съобразено с изискванията за десегрегация и Закона за дискриминация. Сегрегирани паралелки в училището няма.

Най-голям е броят на учениците от етническите малцинства в Начален етап и VII-те класове.

В Прогимназиален етап и в Гимназиална степен броят им намалява по следните причини:

- отпадане от училище поради навършени 16 години и нежелание да продължат да учат в дневна форма на обучение,
- възможност за преминаване в самостоятелна форма на обучение,
- продължават обучение в професионални гимназии.

През учебната 2016/2017 г. в самостоятелна форма на обучение продължиха училище общо 14 ученици. От тях 7 са от етническите малцинства.

8 кл. са завършили успешно 11 ученици, от които 9 са от етническите малцинства и 7 от тях са продължили образованието си в самостоятелна форма на обучение.

В СУ „Максим Райкович“ съвместно с Община Дряново е разработена и се осъществява училищна политика за работа с родители, които не осигуряват възможности на децата си да посещават училище.

Програмата по осъществяването на училищната политика за привличане и задържане на учениците включва прилагането на широк набор от педагогически, социални, психологически и административни мерки, както и социална работа с родителите и учениците.

Стриктно се прилагат административни мерки спрямо родители, които не осигуряват присъствието на децата си в училище.

Съгласно разпоредбите на Закона за предучилищно и училищно образование се санкционират родителите на учениците, допуснали неизвинени отсъствия. Наложени са наказания и насочени за консултиране и работа с обществените възпитатели и психолога на училището. Не се издават служебни бележки за семейни добавки на ученици, които отсъстват безпричинно от учебни занятия. Съвместната работа на училището с Отдел „Закрила на детето“, с Центъра за образователна подкрепа – ЦОП и с Обществения съвет по интеграция на етническите малцинства спомага за успешното обхващане и задържане на всички ученици, подлежащи на задължително обучение.

Училището със собствени средства, набрани от дарения осъществява социално подпомагане на учениците от етническите малцинства, чиито семейства са в неравностойно положение

Педагогическата общност съвместно с Родителския съвет работят с ромските и етнически организации за приобщаването на ромските родители към проблемите на училищната общност и активното им включване в училищния живот.

Изготвени са съвместни мерки и инициативи за въздействие и мотивиране на родителите за упражняването на контрол върху учениците и изграждане на положителни нагласи към училището. Дейностите са насочени към оказване педагогическа и психологическа помощ консултиране на родителите и подпомагането им за изграждането на подкрепяща семейна среда.

Разработена е и се реализира програма за превенция на деца в риск. Добра е координацията на работата на УКБППМН с Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Създадените процедури и партньорството с отдел „Социална закрила“ и МКБППМН дават възможност бързо да се предприемат мерки, за да се намали отпадането на учениците от училище и да се ограничат противообществените прояви. Усилията са насочени към:

1. Работа за изграждане на умения за спазване правила и норми от група деца с негативни прояви.

2. Даване на възможност на учениците от етническите малцинства за изява на способностите им.
3. Приобщаване на родителите за своевременно решаване на възникнали конфликти и проблеми.
4. Търсене подкрепата на лидери от етническите общности.
5. Партниране с НПО за разработване на нови проекти.

На учениците с противообществени прояви са наложени възпитателни мерки, с тях работят обществени възпитатели. Те са привлечени в дейностите на Общинския консултативен център, който подпомага родителите и учениците.

Изготвен е график и ритмично се провежда приемния ден на класните ръководители и преподавателите с родители и ученици. Родителите са консултирани от психолога на училището, от класните ръководители. Оказва се педагогическа подкрепа на родителите за решаване на проблеми в общуването, в поведението на учениците.

Осъществено е картотекирането на учениците от етническите малцинства, проучени са проблемите и потребностите им. Активно се работи по проблемите на превенцията.

През учебната 2016/2017 г. в Часа на класа според календарния план са проведени дискусии, тренинги и ролеви игри от училищния психолог. Темите са: „Заедно можем да постигнем много“ с ученици от 8 кл. и 5 кл., анкета с учениците от 5-те класове за насилието, анкета с учители за ученическото насилие, обучение на новопостъпили учители и помощен персонал по „Механизъм за справяне с тормоза в училище“.

В началото на учебната година бе подновена традицията за включване на родители при сформирание на училищното настоятелство, които да работят заедно с училището като орган на родителите за подобряване на средата на учене. Също така бе проведено допитване за мнението им относно дейностите, които ще изпълняват наказани ученици в полза на училището.

Психологът участва в работата на комисията за образователна интеграция на ученици от етническите малцинства. Акцентите в работата са обхващането и задържането им, включване в групи СИП, забавни прояви, Коледен празник, по-чести контакти с тях, индивидуална работа в случаи на направени нарушения, срещи с комисията по превенция, насочване на определени ученици към посещаване на консултативния кабинет, провеждане на тренинги в класовете, където има повече такива деца.

Училищният психолог провежда консултации с родителите на учениците от етническите малцинства, с цел подпомагането им във възпитанието на децата им и изграждането на подкрепяща семейна среда.

Проблемите, по които работят съвместно психологът с родителите са свързани с дисциплинирането на учениците, агресивно поведение, проблеми и трудности в обучението и общуването.

Родителите са консултирани по проблеми, свързани с мотивацията за учебна дейност и посещаване на учебните занятия, с психологическите, емоционални трудностите и поведенчество в пубертетната възраст, с преодоляване на агресията – вътрешна и външна.

Положителни резултати за осъществяването на образователната интеграция на учениците от етническите малцинства има включването на учениците от етническите малцинства в целодневната форма на обучение. В Начален етап 100% от учениците от етническите малцинства са включени в целодневната форма на обучение.

В Прогимназиална степен V-VII класове са включени около 50% от учениците от етническите малцинства.

Дейностите в полуинтернатните групи спомагат по-доброто опознаване и приобщаване на учениците от етническите малцинства в малката училищна общност, подпомагат самоподготовката им и постигане на по- високи резултати в обучението.

2.2. Здравеопазване

Здравеопазването в ромската общност е комплексен проблем, тъй като ромското население няма добра здравна култура. Голяма част от ромите са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права, които ги лишава от профилактични прегледи, ранно диагностициране и превенция на заболявания и с

годините води до влошаване на здравословното им състояние.

Нехигиеничните битови условия на част от ромите, обедняването и висока безработица, както и начинът им на живот е предпоставка за възникване на заболявания.

Поради липса на регистрация на здравните показатели на етническите групи, оценката на здравето на гражданите от тези общности е трудна. Въпреки това, според изследването „Здравен статус и достъп на ромите до медицински услуги“ диагностицираните хронични заболявания сред ромското население в България са: високо кръвно налягане (над 22%), артрит и ревматизъм (над 15%), астма и хроничен бронхит (над 14%), следвани от сърдечни заболявания, проблеми с простата и менопаузата, язва, диабет. Специфично при ромите е много ранната инвалидизация или хронифициране на заболяванията.

Негативно влияние върху здравословното състояние на децата оказват ранните бременности и недостатъчното наблюдение и грижи за децата, най-вече сред семействата от ромската общност. Срещат се затруднения при провеждане на задължителните имунизации, поради ниската здравна култура на родителите и липсата на съдействие от тяхна страна. Проблем е и несериозното отношение на родителите към лечението на децата, некупуването на изписани от личния лекар медикаменти, преждевременното напускане на болнично заведение и прекъсване на лечението.

Проблемите, свързани с дейностите по имунопрофилактиката произлизат от затруднения в определяне на действителния брой подлежащи на имунизация лица, поради наличие в пациентските листи на голям брой лица, напуснали страната и висок процент пациенти с прекъснати здравноосигурителни права. Неточната адресна регистрация и нехайството за здравето на децата също възпрепятстват имунизационната дейност.

Инфраструктурата на извънболничната помощ в общината включва поликлиниката в гр. Дряново, която предоставя кабинети за наемане от общопрактикуващите лекари и стоматолози, както и материалната база в по-големите села /бившите здравни служби/ - Царева ливада, Гостилица, Ганчовец, Соколово, които се ползват от обособените лекарски практики. В инфраструктурата на здравеопазването се включват 2 медицински центъра и Центърът за спешна медицинска помощ. Към момента в община Дряново работят 7 общопрактикуващи лекари и 8 зъболекари. Болничната помощ се осигурява от Многопрофилните болници за активно лечение в съседните общини – Габрово, Трявна, Велико Търново.

В училищата и в детската градина в Дряново има разкрити здравни кабинети по Наредба №3/27.04.2000 г.

2.3. Жилищни условия

Жилищните условия и инфраструктурата на терените, обитавани от ромите в община Дряново са в задоволително състояние. По-голямата част от ромите притежават собствени жилища, които са сравнително добре обзаведени.

В урбанизираната територия на град Дряново попада жилищен квартал „Изгрев“ с преобладаващо население от ромски и турски произход. Кварталът има одобрени кадастрална карта и кадастрални регистри. За територията е одобрен и ПУП /подробен устройствен план/ - план за регулация.

Ж.к. „Изгрев“ има изградени електропреносни мрежи, водопровод и канализация. През 2008 г. е изградена нова вътрешно-водопроводна мрежа и е подновена канализационната система. След завършване на изкопно ремонтните дейности уличната пътна настилка е изцяло подновена, като е положен нов асфалт. Кварталът е включен в плана за сметосъбиране.

В общинския център има недостиг от общински жилища, което затруднява осигуряването на жилища за нуждаещите се семейства, предимно от рискови социални групи. Липсват механизми, които да стимулират инвестиции в тази посока, което ограничава възможностите на община Дряново да провежда адекватна социална жилищна политика.

2.4 Заетост

Една от най-уязвимите групи на пазара на труда е тази на безработните роми. Трудовата им интеграция е свързана с решаването на проблема с високия процент на дълготрайно безработните сред тях. В община Дряново, така както и в цялата страна, основните причини, обуславящи високото ниво на безработица сред ромите са ниското ниво на образование или липсата на такова; недостатъчната мотивация и несериозното им отношение към законово регламентирани им задължения като регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“, липсата на умения за търсене и кандидатстване за работа; липсата на квалификация, на предприемачески умения и финансов ресурс за стартиране на собствен бизнес; демотивация за работа поради продължителна безработица; регистрация в Д „БТ“ с цел получаване на социални помощи.

По информация на Дирекция „Бюро по труда“ – Габрово, към 30.12.2017 г. броят на регистрираните безработни лица, самоопределили се като роми в община Дряново е 9 души, като те представляват 3.1 % от общия брой безработни, регистрирани в общината - 288 души.

Броят на безработните младежи до 29 г. от ромски произход е 2 души, което съставлява 22.2 % от всички регистрирани роми в общината.

Анализите на безработицата показват, че в образователната структура на безработните в община Дряново преобладават лицата с основно и по-ниско образование и без професионална квалификация, а липсата на образование и професия, както и ниската квалификация, са бариери пред заетостта. Към 30.12.2017 г. общият брой на безработните лица с основно и по-ниско образование е 81 души и представляват 28.12 % от безработните в общината. По информация на дирекция „Бюро по труда“ почти всички от регистрираните лица от ромски произход са с основно образование и без образование, което ги поставя в още по-неблагоприятно положение на пазара на труда и най-вече на първичния пазар на труда. Поради това основната алтернатива за реализация на лицата от ромски етнос остава включването им в програми и мерки за обучение и заетост, финансирани от държавния бюджет или със средства от Европейския социален фонд.

В община Дряново по-голямата част от ромското население е безработно и получава помощи, чиито размери са недостатъчни, за да задоволят потребностите на многочленните семейства. С тази етническа група са свързани проблеми от най-различен характер - инфраструктурни и благоустройствени, образователни, здравни, екологични, социални, културни и др. Състоянието на местната икономика, ниската степен на образование, липсата на квалификация още повече стеснява кръга от възможности за намиране на постоянна работа. Поради тези причини ромското население работи през летните месеци обща работа и не придобива трайни трудови навици и умения. Тенденция на пазара на труда е ниско образование безработни и тези без квалификация да намират най-трудно работа.

Според експерти от Дирекция „Бюро по труда“ голяма част от регистрираните в бюрата по труда лица от ромски произход са обезсърчени. Дълготрайната безработица често води до демотивация при търсене на заетост и безработните лица стават част от системата на социално подпомагане.

Няма точни и систематични официални данни за дела на ромите сред хората, обект на социално подпомагане. Въпреки това редица проучвания показват, че ромските семейства и техните деца числено преобладават сред лицата, обект на социално подпомагане.

Повечето от целевата група безработни, не търсят активно работа, нямат завършено образование и придобита квалификация, което затруднява и намирането и съответно наемането им на работа и включването им в обществения живот.

Безработицата и ниските доходи при тази общност обуславя риска група социално слаби лица и семейства, подпомагани с месечни социални помощи по Закона за социално подпомагане и Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане. В таблицата по-долу са представени данни за критериите и броя на подпомаганите лица през 2017 г.

Таблица 2: Подпомагани лица от община Дряново по ЗСП и ППЗСП за 2017 г.

Критерии	Брой лица към 31.12.2017 год.
Брой лица получаващи месечна помощ по чл.9 от ППЗСП, в т. ч. лица от ромски произход	25, в т. ч. 13 роми
Брой лица получаващи месечна помощ по чл.9 от ППЗСП самотни родители, в т. ч. лица от ромски произход	0
Данни за получаващите еднократна целева помощ семейства, чиито деца са записани в първи клас на държавно или общинско училище/по чл.10а от ЗСПД/, в т.ч. от ромски произход	40, в т. ч. 14 роми
Брой лица с увреждания, получаващи месечни добавки за социална интеграция по реда на ППЗИХУ, в т.ч. лица от ромски произход	1392
Данни за родители, подпомагани по реда на ЗСПД в т.ч. лица от ромски произход	714
Данни за сигнали на деца в риск, в т.ч. за деца от ромски произход. Информация за случаите по които е работено	28 сигнала, в т. ч. 24 бр. за деца от ромски произход 28

През 2017 г. Отдел „Закрила на детето“ в Дряново работи по 21 случая с непълнолетни майки и бременни непълнолетни, както и с родените от тях деца. Работено е и по случаи на превенция на изоставянето и настаняването на деца в специализирани институции с многодетни семейства и семейства, които живеят бедно и при лоши хигиенно-битови условия, по превенция на насилието и отпадане от образователния процес.

През 2017 г. са реализирани:

2 проекта по оперативна програма РЧР - за насърчаване на заетостта, вкл. за младежи до 29 години и Център за интегрирани услуги за предоставяне на услугата „Личен асистент“, както и участие на общината в **1 регионална програма** по заетостта.

Назначени са общо 72 работници, от които 24 роми. Или 33 % от разкритите по общински програми работни места са заети от ромско население.

2.5. Върховенство на закона и недискриминация

Въпросът за равнопоставеността и недискриминацията намира правно основание в Конституцията и в законите на Република България, които изискват равно третиране на гражданите, без оглед на тяхната раса или етнос. Член 6 от Конституцията гласи: „(1) Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. (2) Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.“

Все още е налице неинформираност сред населението от ромски произход за възможностите за защита правата на гражданите срещу проява на дискриминация.

Главните фактори, пораждащи престъпността в ромската общност и в други общности в неравностойно положение са идентични. Те са свързани с проблеми като бедност, лоши битови условия, безработица, неграмотност, участие в сивата

икономика.

За периода 2009-2013 г. на територията на област Габрово, в т.ч. и в община Дряново няма регистрирани междулични конфликти. По данни на МВР - Габрово, в областта не се забелязва увеличаване или намаляване на престъпленията, извършвани от представители на уязвими групи, в т.ч. от роми. Според служителите на реда много роми не смятат административните нарушения за престъпления, а ги възприемат и оправдават като начин за оцеляване. Такива са например престъпленията, свързани със събиране на желязо за вторични суровини. Последното е станало част от сивата икономика, други форми на която са: незаконен дърводобив; незаконно събиране на реколта; улична продажба на евтини потребителски стоки, често контрабанда. Най-разпространените видове престъпления сред уязвимите групи са кражби, измами, управление на МПС от неспособни лица, причиняване на средна или лека телесна повреда, увреждания, изнасилвания или блудства.

Децата в риск са специфична група, чиито представители са жертва, а понякога и извършители на престъпления и противообществени прояви.

С децата с проблемно поведение приоритетно работи Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/. Годишните отчети на МКБППМН сочат, че преобладаващо възпитателните дела се образуват за извършени кражби. Към общите констатации за факторите, пораждащи противообществени прояви, при малолетните и непълнолетните следва да се отчете и ролята на семейството. Голям е броят на децата, които са отглеждани от един родител или живеят при роднини (поради трайно или периодично отсъствие на родители, работещи в чужбина); Рискова група са и децата от многодетни семейства и семейства, създадени от много млади родители.

Без съмнение за намаляване на противообществените прояви и престъпността в ромската общност и други общности в неравностойно положение е необходимо да се промени тяхното социалното положение, средата за обитаване, качеството на образование и т.н.

2.6. Култура и медии

На територията на община Дряново действат 12 читалища – 2 в гр. Дряново и 10 в селата и 1 музей.

Народните читалища са културни средища в населените места, съхраняващи традициите и обичаите. Издирват, изучават, съхраняват културно-историческото наследство и развиват фолклорното богатство. Акцент в работата им е развитието на любителското художествено творчество, пресъздаването на народните обичаи и обреди. Основна грижа на читалищата, особено в по-малките населени места, е и библиотечното обслужване. Вратите на читалищата и техните библиотеки са отворени за всички български граждани. Участието във формите на художествената самодейност е според желанието и потребностите на гражданите, независимо от етническата им принадлежност.

За привличането и задържането на учениците от етническите малцинства в училище са изградени различни форми на извънкласни дейности. Утвърждаването в СОУ „Максим Райкович“ на интеркултурното образование на учениците, като средство за приобщаването им ги мотивира за учебна дейност и принадлежност към училищната общност. Насърчават се заложите и дарованията на учениците за изява и включвания в различните извънкласни и извънучилищни дейности. Предпочитанията им са в областта на спорта, социалните дейности, изкуството - музика, танцово изкуство, кулинария.

През учебната 2016/2017 г. продължават дейността си два ученически клуба - „Ключът на музиката“ и „Клуб на знаещите“. В „Ключът на музиката“ участват 30 ученици от етническите малцинства. Носители са на призови места, лауреати от конкурси за млади инструменталисти.

Резултатите по отношение на социализацията им са обнадеждаващи. Съвместно с двете читалища в града се провеждат инициативи - образователни концерти, беседи и открити занятия по музикално и танцово изкуство. В резултат на това обучение, ученици от етническите малцинства започнаха да посещават школите по изкуства и танци.

Посетени са изложби, организирани от читалищата и Исторически музей – Дряново.

III. ПРИОРИТЕТИ: ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ, ЗАЕТОСТ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ, КУЛТУРА И МЕДИИ

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Цели:

1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в детски градини и училища на територията на община Дряново.
2. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход.
3. Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми.
4. Приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.
5. Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда, интеркултурна компетентност у директорите, учителите и другите педагогически специалисти.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи;
- Разработване на проекти по за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства;
- Дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връстници, в интеграционна мултикултурна среда;
- Създаване на клубове по интереси; сформирани на групи по свободно избираема подготовка (СИП) в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства;
- Насърчаване на отговорно родителско отношение;
- Ограмотяване на възрастни роми;
- Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица, навършили 16 г.;
- Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца;
- Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Цели:

1. Подобряване на достъпа до здравни грижи и профилактика за деца.
2. Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- Организиране на консултации по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, семейното планиране, начините за предпазване от сексуално предавани инфекции с подрастващи и млади хора и с техните родители;

- Провеждане беседи с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар;
- Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население;
- Провеждане на беседи от здравни специалисти за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословно хранене и за предимствата на здравословния начин на живот;
- Разработване и реализация на програми за превенция на трафик на хора и сексуално насилие сред лица от ромската общност.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Цели:

1. Подобряване на жилищните условия в квартала с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население.
2. Подобряване на техническата инфраструктура.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- Оценка на нуждите от подобряване състоянието на квартал „Изгрев“ по отношение на инженерната инфраструктура;
- Рехабилитация и изграждане на обекти от техническата инфраструктура.

4.ЗАЕТОСТ

Цел:

Осигуряване на достъп на ромите и друго живеещо при подобни условия население до пазара на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

- Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове и програми;
- Професионална квалификация, в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове и програми.

5.ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Цел:

Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата“.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

- Повишаване на административния капацитет и чувствителността на служителите в администрацията по отношение правата на малцинствата, въпросите на недискриминацията и общуването в мултиетническа и мултикултурна среда, повишаване на уменията им за формулиране и прилагане на политики за интеграция на ромите;
- Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми, вкл. и спорт;
- Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове и увеличаване на възможностите за социализация.

6.КУЛТУРА И МЕДИИ

Цели:

- 1.Създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.
- 2.Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата“ в печатните и електронни медии.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- Разработване и реализиране на програми за културна и социална интеграция на общинско ниво;
- Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Усилията на Община Дряново са насочени към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствените организации. Изграждането на такова сътрудничество и поддържането на постоянен диалог е предпоставка за реализиране на стратегиите за интеграция, с гаранция за икономически просперитет. Решаването на проблеми на дадената малцинствена общност, с помощта на нейни представители, били те от конкретен и/или от общ характер, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информирание и превенция са залогът за бъдещо развитие.

Конкретно в края на периода на плана за действие се стремим да постигнем:

- Повишено качеството на образование на учениците в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за ученици в сходна ситуация;
- Обхващане на всички подлежащи на задължително обучение в Детска градина;
- Увеличаване на посещаемостта на учебните часове от учениците, застрашени от отпадане;
- Ограничаване броя на отпадналите ученици;
- Повишена здравна култура на учениците и младите хора в уязвимо социално-икономическо положение;
- Намаляване на ранните раждания и намаляване на родствените бракове;
- Увеличаване броя на имунизираните лица;
- Увеличаване на информираността сред ромите;
- Намаляване на безработицата и включване на лица в уязвимо социално-икономическо положение в квалификационни курсове и програми за заетост;
- Съхранена идентичност на малцинствените общности.

V. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката на изпълнението на плана за действие се осъществява от Обществен съвет за интеграция на малцинствата, чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Мониторингът се осъществява чрез систематично събиране и анализиране на информация, както и съгласуване на мерките по плановия документ. Община Дряново ще включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението. На база тези функции, основните методи на мониторинга са:

- ✓ Отчитане на изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана в административен мониторингов доклад;
- ✓ Формиране на коригиращи мерки, с оглед изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана;
- ✓ Общественният съвет за интеграция на малцинствата координира и обобщава получената информация в доклада;
- ✓ Докладът се приема от Общински съвет.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Важен фактор за изпълнението на Общинския план за действие е да се организира и толерира включването на всички институции, официално представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

Последното е съществено за гарантиране на диалог на активното включване на всички лица от ромски произход в обществения живот, общинските и европейски програми с общата цел да се създаде обединяване усилията на всички етноси на територията на Община Дряново за увеличаване на просперитета и икономическото благоденствие на хората от общината.

ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ

ПРИОРИТЕТ 1 - ОБРАЗОВАНИЕ

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Повишаване качеството на образование на децата и учениците от етническите малцинства	1.1 Пълно обхващане в подготвителните групи на деца, които не владеят български език, особено децата от социално слаби семейства.	1.1.1 Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи.	Община Дряново ДГ "Детелина"	2018 г.- 2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции По програми и проекти	Общински бюджет Бюджет на ДГ Средства по програми и проекти	Брой деца, за които се прилага организацията
		1.1.2. Провеждане на допълнителни дейности в ДГ "Детелина" с деца билингви по български език. Закупуване на нагледни материали за обучението на децата билингви	ДГ "Детелина"	2018 г. - 2020 г.	В рамките на бюджета на отговорната институция Проектно финансиране	Бюджет на отговорната институция Средства по програми и проекти	Брой обхванати деца Брой проведени мероприятия Брой закупени учебни материали

	1.2 Подпомагане на деца, чийто майчин или семеен език не е български.	1.2.1. Разнообразяване на учебното съдържание, чрез използване на иновативни подходи в обучението, мултимедийни уроци, открити уроци и др.	ДГ „Детелина“, СУ „Максим Райкович“, ПГИ „Рачо Стоянов“	2018 г.- 2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции Проектно финансиране	Бюджети на отговорните институции Средства по програми и проекти	Брой деца, за които се прилага организацията
		1.2.2. Разработване на теми в часовете на класния ръководител, съгласно План за дейностите на училището, по направления: „Физическо здраве“ и „Психично здраве“	СУ „Максим Райкович“, ПГИ „Рачо Стоянов“	2018 г. - 2020 г.	В рамките на бюджетите на отговорните институции	Бюджети на отговорните институции	Брой ученици, за които се прилага организацията
2. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход	2.1. Прилагане на система от стимули и мерки за въвеждане на интеркултурно образование във всички етапи на предучилищното и училищното образование	2.1.1. Включване на деца в извънучилищни дейности – курсове, СИП/ФУЧ, спортни занимания.	СУ „Максим Райкович“, ПГИ „Рачо Стоянов“	2018 г.- 2020 г.		Бюджети на отговорните институции	Брой обхванати деца

		2.1.2. „От Лазаровден, през Цветница до Великден“ Посещение на Музей на архитектурно-исторически резерват „Боженци“	ДГ „Детелина“	м. април 2018 г. м. май 2018 г.	50 лв. * за 2018 г. 200 лв. * за 2018 г.	Общински бюджет	Брой проведени мероприятия
		2.1.3 Организиране на спортна демонстрация – турнир по карате за ученици от ПГИ „Рачо Стоянов“	ПГИ „Рачо Стоянов“	м. март 2018 г.	50 лв. * за 2018 г.	Общински бюджет	Брой участници в мероприятияето
		2.1.4. Организиране на учебна екскурзия за учениците от ПГИ „Рачо Стоянов“ до Троянски манастир и Музея на занаятите	ПГИ „Рачо Стоянов“	м. април 2018 г.	250 лв. * за 2018 г.	Общински бюджет	Брой участници в мероприятияето
		2.1.5 Традиционна кулинарна трапеза за Гергьовден	ПГИ „Рачо Стоянов“	м. май 2018 г.	50 лв. * за 2018 г.	Общински бюджет	Брой участници в мероприятияето
		2.1.6. Прилагане на разпоредбите в правилниците на детските градини и	ДГ „Детелина“, СУ „Максим Райкович“, ПГИ „Рачо Стоянов“	2018 г.- 2020 г.	Не са необходими	-	Брой запознати педагози

		училищата за гарантиране на толерантно отношение към децата от етническите малцинства.					
		2.1.7 Конкурс за кулинарни ястия на различните етноси Участие на ученици от 3-те класове в Международен детски ромския фестивал „Отворено сърце“ – Велико Търново	СУ „Максим Райкович“	м. април 2018 г. м. юни 2018 г.	100 лв. * за 2018 г. 300 лв. * за 2018 г.	Общински бюджет	Брой участници в мероприятиято
3. Приобщаване на родителите роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот	3.1. Повишаване на ангажимента на родителите, засилването на тяхното сътрудничество с училището и създаването на партньорства между ДГ, училища и родители	3.1.1 Приобщаване на родители на деца и ученици от етническите малцинства към дейността на училищни настоятелства, родителски актив. 3.1.2 Обучаване и назначаване на работа на образователни медиатори, които да бъдат	ДГ „Детелина“, СУ „Максим Райкович“, ПГИ „Рачо Стоянов“ Община Дряново, ДГ „Детелина“, СУ „Максим Райкович“, ПГИ „Рачо Стоянов“	2018 г. – 2020 г. 2018 г. – 2020 г.	Не са необходими	- ОП РЧР и НОИР процедура BG05M9OP00 1-2.018 „Социално-икономичес	Брой обхванати родители Брой назначени медиатори

		родители на учениците				ка интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование" – Компонент 1	
4. Подобряване на условията за качествено образование и взаимодействие в мултиетническа образователна среда	4.1 Повишаване на квалификацията за работа в мултикултурна среда	4.1.1. Квалификационен обмен на членовете на Обществения съвет в гр. Нова Загора по въпроси, касаещи работата в мултикултурна среда.	Община, ДГ, Училища, Обществен съвет за интеграция	м. април 2018 г.	1000 лв. * за 2018 г.	Общински бюджет	Брой обучени членове на съвета за работа в мултикултурна среда.
	4.2 Подобряване на МТБ	4.2.1 Обзавеждане на 2 кабинета в СУ «Максим Райкович», 2 кабинета в ПГИ «Рачо Стоянов» и 2 кабинета в НЧ «Развитие-1869»	Община, училища, НЧ „Развитие-1869“	2018 г. – 2020 г.		ОП РЧР и НОИР процедура BG05M9OP00 1-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование" – Компонент 1	Брой обзаведени кабинети

ПРИОРИТЕТ 2 – ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1.Повишаване на здравната култура	1.1 Повишаване на здравното образование на ромското население	1.1.1. Провеждане на беседи и информационни кампании с подрастващи и техните родители за семейно планиране и здравно образование	РЗИ, лични лекари, Д"СП", ЦОП, учебни заведения, Община Дряново	2018 г.- 2020 г.	Не са необходими	ОП РЧР и НОИР процедура BG05M9OP00 1-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 1	Брой реализирани мероприятия
		1.1.2 Периодично провеждане на профилактични АГ прегледи на здравно-неосигурени жени	специалисти по акушерство и гинекология	2018 г.- 2020 г.			
		1.1.3 Периодично провеждане на профилактични прегледи за	Лични лекари	2018 г.- 2020 г.			

		<p>социално-значими заболявания за здравно – неосигурени лица – инфаркти, инсулти, диабет, мерене на кръвно и кръвна захар в ромския квартал, с. Гостилица</p> <p>1.1.4 Назначаване на един здравен медиатор от общността, обучение в МУ-София, факултет по обществено здраве</p>	Община Дряново	2018 г.- 2020 г.		<p>„Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 1</p> <p>ОП РЧР и НОИР процедура BG05M9OP00 1-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 1</p>	
--	--	---	----------------	------------------	--	--	--

2. Подобряване на профилактични дейности сред ромското и населението от уязвимите общности	2.1 Прилагане на програми за превенция на различните заболявания	2.1.1. Активизиране дейността на здравните работници за издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им важността за регистрирането им.	Лични лекари, здравни работници в детските и в учебните заведения	2018 г.- 2020 г.	Не са необходими	-	Брой допълнително обхвата
		2.1.2. Беседи с родителите за значението на имунизациите и за редовното им прилагане	Лични лекари, здравни работници в детските и в учебните заведения	2018 г.- 2020 г.	Не са необходими	-	Осъществени беседи
		2.1.3. Провеждане на информационни кампании сред децата за избягване на риска от наркомания, проституция, трафик и др.	РЗИ, РУП-Дряново, МКБППМН-Дряново, учебни заведения	2018 г.- 2020 г.	Не са необходими	-	Брой реализирани кампании

		2.1.4 Обзавеждане на 2 бр. здравни кабинети – в ПГИ „Рачо Стоянов“ и кметство с. Гостилица	Община, ПГИ „Рачо Стоянов“, кметство с. Гостилица	2018 г.- 2020 г.		ОП РЧР и НОИР процедура BG05M9OP00 1-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 1	Брой обзаведени кабинети
--	--	---	---	------------------	--	---	--------------------------

ПРИОРИТЕТ 3 - ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕНИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Подобряване на жилищните условия	1.1. Подобряване на жилищните условия	1.1.1 Изграждане на необходима социална инфраструктура в квартал Изгрев	Община Дряново	2018 г.- 2020 г.	В рамките на общинския бюджет По програми и проекти	Общински бюджет Програмно и проектно финансиране	Брой осъществени проекти

ПРИОРИТЕТ 4 – ЗАЕТОСТ

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1.Осигуряване на достъп на ромите до пазара на труда	1.1. Осигуряване на заетост и квалификация на безработни роми	1.1.1.Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на закона за насърчаване на заетостта и по ОП РЧР	ДБТ Община Дряново	2018 г. – 2020 г.	По програми и проекти	Републикански бюджет, ОП РЧР, други донорски програми и проекти	Брой лица с осигурена заетост
		1.1.2 Обучение на безработни лица от ромски произход за придобиване на умения като озеленители		2018 г. – 2020 г.		ОП РЧР и НОИР процедура BG05M9OP00 1-2.018 „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 1	Брой лица, преминали обучението
		1.1.3 Включване в заетост до 12 м. на част от завършилите обучението					Брой лица с осигурена заетост

ПРИОРИТЕТ 5 – ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1 1. Утвърждаване на толерантни междуличностни отношения	1.1. Повишаване нивото на толерантност между децата	1.1.Обучение по правата на човека и правата на детето в училище	Община Дряново Отдел "Закрила на детето", училища	2018 г. – 2020 г.	Не са необходими	-	Брой обучения Брой участници
2. Превенция в училищните общности за създаване на среда, която влияе за намаляване на проявите на малолетните и непълнолетните	2.1. Намаляване на проявите	2.1.1 Провеждане на дискусии, обсъждания, ролеви игри на тема: „Насилието в училище и извън него“	Община Дряново МКБППМН, училища	2018 г. – 2020 г.	В рамките на възможностите на отговорните институции	Бюджет на отговорните институции	Брой мероприятия Брой ученици

ПРИОРИТЕТ 6 - КУЛТУРА И МЕДИИ

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите, като част от българската национална култура	1.1 Развитие и опазване на културната идентичност на ромите.	1.1.1. Участие на деца от малцинствата в читалищни форми и мероприятия	Читалища	2018 г. – 2020 г.	В рамките на възможностите на отговорните институции	Бюджет на отговорните институции	Брой участници

